

**УТВЪРЖДАВАМ,
ДИРЕКТОР:**

ГАЛИНА ТИМОВА

ПРОГРАМА
за
предоставяне на равни възможности
и за приобщаване на децата и
учениците от уязвимите групи

Настоящата училищна програма е приета на Педагогически съвет с Протокол №
13/09.09.2020 г.

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с учениците от 20. ОУ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Тя е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите училище (2013 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Закон за защита правата на детето;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такива в 20. ОУ „Тодор Минков”, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в едно училище са ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици, застрашени или жертва на насилие, ученици с изявиени дарби, деца-сираци и полусираци, ученици в риск. Рискови среди са:

- Социално слаби семейства;
- Семейства, в които родителите работят в чужбина и децата са отглеждани от роднини;
- Семейства, в които децата са отглеждани от един родител;
- Ученици от етническите малцинства;
- Ученици със социално слаба мотивация за учене и незаинтересованост към учебния процес (семейства с болен родител или трагичен случай);
- Семейства от други държави, които са избрали да живеят в България и децата да учат тук.
- И други.

1. Цели

Целта на програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвимите групи е да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, и т.н.

1. Пълноценна социализация и интеграция на учениците от уязвимите групи и осигуряване на подкрепяща среда.
2. Приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик, различията се приемат позитивно като стимул за подобряване мотивацията за учебен труд на

- учениците.
3. Гарантиране на равен достъп до качествено образование.
  4. Да се акцентира на тези групи учащи се, за които съществува риск от изолиране, изключени са от образование или са с недостатъчно добри резултати от обучението.
  5. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.
  6. Превантивна работа в училище в посока развитие на социални умения, умения за общуване, развитие на емоционалната интелигентност у учениците.
  7. Правилна ориентация към кариерно и професионално развитие.

Системното и рационално организирано приобщаващо образование се основава на следните принципи:

- подкрепа на самостоятелната активност на детето,
- активно участие в образователния процес,
- вариативност при организацията на обучението и възпитанието,
- партньорски отношения с родителите и институциите, оказващи подкрепа на учениците от уязвимите групи.

2. Задачи

1. Ранно откриване на ученици с обучителни трудности и прилагане политиката на подкрепа на личностното развитие на децата.
2. Изграждане на приобщаваща образователна среда и осъществяване на качествено образование, съобразено с индивидуалните потребности на всеки ученик.
3. Създаване на положителни нагласи в училищната и родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи към учениците от уязвимите групи.

Постигането на основните задачи са свързани с обезпечаване на необходимите условия и субекти на приобщаващото образование:

2.1 Културно-образователна среда за приобщаване

Средата е източник за психично развитие за децата. Тя им влияе много по-силно и непосредствено, отколкото на възрастните, и може да изпълни своите функции, ако е достъпна, отговаря на потребностите им, разширява начините за познание на света и личностно развитие.

2.2 Педагогическите специалисти

В разнообразната палитра от фактори, обезпечавачи образователното приобщаване, съществена роля има и *отношението на педагогическите специалисти* към децата и готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им *окажат адекватна подкрепа* за развитие.

2.3 Технологии за осъществяване на приобщаващото образование

За осъществяване на успешно приобщаващо образование всички педагогически специалисти следва да усвоят и развият нови стратегии и специфични *технологии на педагогическо взаимодействие*.

2.4 Сътрудничество със семейството и общността

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на двупосочни устойчиви *връзки на образователната институция и семейството* на основата на общия интерес за развитието на детето.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие от институциите в системата на училищното образование се осъществява съвместно с държавните и местните органи и структури, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

За организиране на общата и допълнителната подкрепа на личностното развитие в 20. ОУ „Тодор Минков“ е определен координатор - заместник-директор, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

1. Обща подкрепа

Общата подкрепа в 20. ОУ „Тодор Минков“ се осъществява с помощта на училищния психолог, логопед, педагогически съветник. Тя е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик. Общата подкрепа включва екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти; допълнително обучение по учебни предмети; занимания по интереси; кариерно ориентиране на учениците; библиотечно-информационно обслужване; грижа за здравето, включително чрез събиране на пълна информация от родителя за здравословното състояние на детето и за медицински изследвания и консултации; дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; логопедична работа.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на дадения ученик от 20. ОУ „Тодор Минков“. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на ученика и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

- Учениците за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:
  - деца със специални образователни потребности;
  - деца с хронични заболявания;
  - деца в риск.

- Допълнителната подкрепа включва:
  - работа с ученик по конкретен случай;
  - психо-социална рехабилитация;
  - рехабилитация на слуха;
  - зрителна рехабилитация;
  - рехабилитация на комуникативни нарушения;
  - специализирани средства;
  - ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие, като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, 20. ОУ „Тодор Минков“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживееене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните

учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика. Изготвя се и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. Индивидуален учебен план се изработва и за ученици с изяви дарби.

При наличие на три или повече ученици в цялото училище се дава възможност да се назначи учител-наставник. Така на практика се осигурява възможност за мобилност на този помощник, ако едно дете в даден клас отсъства което е често срещано при децата със специални образователни потребности да работи и с други деца от други класове.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА:

	Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
1.	Идентифициране на ученици от уязвимите групи	постоянен	Класни ръководители, педагогически съветник, психолог	
2.	Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	Класни ръководители, педагогически съветник, психолог, логопед	
3.	Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класен ръководител, учители	
4.	Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до м. октомври	директор	
5.	Приобщаване на учениците от уязвимите групи чрез участие в училищни кампании, извънкласни и извънучилищни дейности	постоянен	учители, класни ръководители	цел е да почувстват своята значимост и да повишат самочувствието си
6.	Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директор	при и по определен повод за поощрение

7.	Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, психолог, ресурсен учител	
8.	Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
9.	Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	при необходимост
10.	Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	психолог / педагогически съветник	при необходимост
11.	Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, педагогически съветник	развитие на социални умения, умения за общуване, развитие на емоционалната интелигентност у учениците
12.	Провеждане на беседи за кариерно консултиране и ориентиране	през учебната година	Кариерни консултанти, педагогически съветник	цел мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация
13.	Иновативност при преподаване на материала	през учебната година	учители	
14.	Стимулиране участието на деца с изявени дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	

15.	Ученическият съвет съдейства за приобщаването на учениците от уязвимите групи	през учебната година	Ученически съвет, класни ръководители, учители, ръководство	
16.	Включване на рисковите ученици, особено тези с ниска мотивация за учене в дейности по проекти	целогодишно	Учители	
17.	Своевременно уведомяване на родителите за допуснати отсъствия, добри и/или лоши прояви на учениците	целогодишно	класни ръководители, учители	
18.	Отчитане на резултатите от изпълнението на програмата	При необходимост	Педагогически съветник	

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училищната общност. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.